NITO

Til statsminister Erna Solberg

Oslo, 3. april 2020:

Kopi: De parlamentariske lederne

Angående Korona-pandemien

NITO viser til tidligere brev i forbindelse med tiltak i forbindelse med korona-pandemien. NITO har mottatt mange henvendelser fra medlemmer og tillitsvalgte i denne perioden. Nedenfor finner dere de mest presserende utfordringene vi står overfor når det gjelder så vel regelverk som tiltak.

Grunnlag for permittering

Det kommer også henvendelser fra medlemmer og tillitsvalgte som spør om grunnlaget for permittering. Dette kan gjelde bedrifter som har arbeid som skal utføres, og som kan utføres, men som ikke gir inntekter. Bedriftene velger å permittere heller enn å sette ansatte til arbeid som ikke genererer inntekter. Sammenholdt med punktet over, der varslingsfristen begrenses til to dager, ser vi mange situasjoner der det ikke gjennomføres reelle drøftinger rundt permitteringsgrunnlaget og der det heller ikke tas nødvendige sosiale hensyn. NITO er bekymret for at permitteringsinstituttet mistolkes, og at det foregår mer permittering enn det situasjonen i bedrifter og virksomheter faktisk tilsier. NITO vil understreke at vilkårene for permittering, herunder vilkårene for redusert varslingsplikt ikke er endret selv om reglene for arbeidsgivers lønnsplikt er endret.

Varslingsfrist ved permittering

NITO får mange henvendelser fra tillitsvalgte og medlemmer som stiller spørsmål ved om det er grunnlag for å bruke tariffavtalenes bestemmelser om to dagers varslingsfrist ved permitteringer. NITO vil understreke at redusert varslingsplikt fremdeles skal knyttes til uforutsette hendelser, og vi er bekymret for at redusert varslingsfrist benyttes i langt større grad enn det strengt tatt er grunnlag for. En undersøkelse gjennomført blant NITOs tillitsvalgte viser at for 86% av de tillitsvalgte som har blitt permittert har arbeidsgiver benyttet unntaksregelen om 2 dagers varslingsfrist.

Utfordringer med endringene av arbeidsgivers lønnsplikt

Basert på lovendring i lov om lønnsplikt under permittering, er arbeidsgiverperioden redusert fra 15 dager til 2 dager jf. lovens § 3b. I arbeidsgiverperioden skal arbeidstaker ha full lønn fra arbeidsgiver. Dette gjelder også for inntekt utover 6 G (fastsatt i dom fra Høyesterett fra 31.01.19).

Det er vedtatt at staten pga. covid-19 pandemien skal dekke full lønn for arbeidstakerne fra dag 3 til dag 20. I denne lønnssikringsperioden dekkes lønn oppad begrenset til 6 G.

NITO mener det snarlig må gis forskrifter som nærmere presiserer vilkårene for denne lønnssikringsperioden.

Arbeidstakere over 67 år og studenter, som tidligere har hatt 15 dager med full lønn fra arbeidsgiver ved permittering, mottar nå kun lønn i 2 dager og ingen inntektssikring. Bakgrunnen er at en arbeidstaker på 67 år ikke får registrert seg som arbeidssøker hos NAV. Disse arbeidstakerne har ikke krav på dagpenger etter folketrygden, men de må etter NITOs syn ha krav på inntektssikringen på 18 dager.

NITO mener at alle arbeidstakere som blir permittert bør være omfattet av inntektssikringen for disse dagene uten at vilkårene for dagpenger er oppfylt.

NITO mener de 18 dagene må gjelde «arbeidsdager» slik som etter lov om lønnsplikt under permittering. M.a.o. dager hvor arbeidstaker ville ha vært på jobb, dersom arbeidstaker ikke var permittert.

Etter lov om lønnsplikt vil arbeidsgiverperioden forlenges ved gradert permittering, slik at arbeidsgiver skal betale for to fulle arbeidsdager. Dette betyr at arbeidsgiverperioden vil vare i 4 dager, dersom arbeidstaker i 100% stilling blir permittert 50% stilling.

Det bes klarlagt om inntektssikringen ved gardert permittering skal beregnes på samme måte som etter lov om lønnsplikt, eller om sikringen uansett bare skal gjelde for 18 dager.

Studentenes situasjon
NITO er også svært bekymret for studentene, som så langt har kommet svært dårlig ut i forhold til inntektssikring. De fleste studenter jobber ved siden av studiene fordi studielån og stipend ikke er tilstrekkelig til å dekke utgiftene deres. Svært mange studenter har mistet sin deltidsjobb; for NITOs studentmedlemmer utgjør dette ifølge en undersøkelse minst 50 prosent av de som har hatt jobb i tillegg til studiene.

Ved dokumentert bortfall av inntekt får de nå tilgang på et lån på 26000 kr, hvor 30% gjøres om til stipend. Selv om dette er bedre enn ingenting, utgjør det kun et svært begrenset engangsbeløp. Vi mener studentene må sikres bedre mot det inntektsbortfallet de nå opplever. Det er dessuten viktig at også studenter som ikke har rett på ordinært studielån/stipend får tilgang til dette stipendet, som skal kompensere for bortfall av arbeidsinntekt. Hvis ikke vil disse havne mellom to stoler og stå igjen uten noen form for inntekt.

I tillegg kommer utfordringen som pekt på overfor om at staten har overtatt forpliktelsen knyttet til arbeidsgivers lønnspliktsperiode. Slik NITO forstår det defineres ikke utbetalingen for disse dagene som dagpenger, og dermed skal også studenter ha rett på denne utbetalingen. Vi regner heller ikke med at hensikten med at staten overtar denne forpliktelsen er at studenter mister retten til utbetaling for disse dagene ved permittering eller oppsigelse.

Vi får også varsel fra mange av våre studentmedlemmer om at sommerjobber de skulle inn i blir avviklet, og at de dermed vil stå uten inntekt i sommer. NITO frykter at mange studenter skal si opp studieplassen og studenthybelen og flytte hjem til foreldrene fordi de i dagens situasjon ikke er i stand til å dekke sitt livsopphold.

BIO-midler
NITO er godt fornøyd med at de økonomiske rammene for Bio-midler har blitt utvidet. I dagens situasjon er det viktig at ordningen også gjøres tilgjengelig for helt permitterte. På den måten kan hele bedriften og alle arbeidstakerne komme styrket ut av tiden med permitteringer. Hvis det åpnes for en slik ordning, er det selvsagt viktig at bedriften ikke kompenseres for lønn for arbeidstakere som er 100 prosent permittert.

Samfunnskritiske virksomheter
NITO har fått en del tilbakemelding fra tillitsvalgte med bekymring for egen virksomhet. Spesielt har vi fått bekymringsmeldinger fra råmetallstøperiene som har svært høye kostnader ved nedstenging, og eventuell restart. Det er viktig at det offentlige legger til rette for at disse virksomhetene kan holde drift i gang. Dermed kan vi unngå at virksomhetene må legge ned på grunn høye kostnader ved nedstengning og oppstart. Dette kan gjøres ved for eksempel finansielle støtteordninger, midlertidige oppkjøp av strategiske lagre av aluminium med mer. I mange tilfeller vil det også være nødvendig med lokale tiltak som barnepass, slik at ansatte har muligheten til å gå på jobb for å holde virksomhetene i gang.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær